OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

Organ Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie.

№ 19. Dnia 15 października 1928 r. Rok IV.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

Organ Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1928

№ 19. Dnia 15 października 1928 r. Rok IV.

Propaganda oszczędności.

W obecnym okresie gospodarczym słyszy się z różnych stron przestrogi przed wchodzeniem na drogę odbudowy życia gospodarczego przy użyciu kapitałów zagranicznych, czy to w formie bezpośredniego ich wpływu na przemysł krajowy, czy to w formie pożyczek krótko i długoterminowych. Wskazuje się na ujemny bilans handlowy i obciążenie, wynikające z tego tytułu dla bilansu płatniczego, na to że kapitał zagraniczny bezpośrednio zaangażowany w krajowym przemyśle, będzie zyski wywoził zagranicę, kapitał zaś zagraniczny otrzymany w formie pożyczek będzie wywoził odsetki zagranicę, w jednym i w drugim wypadku powiększając bierną stronę bilansu płatniczego. Bezpośrednim wynikiem dopływu kapitału zagranicznego do kraju będzie zwiększenie strony czynnej bilansu płatniczego, pozostaje jednakże otwartą sprawa, w jakim stopniu podniesienie w ten sposób produkcji krajowej, a więc zwiększenie eksportu lub zmniejszenie importu pozwoli w przyszłości zamortyzować dług i odsetki bez katastrofalnych wstrząsów dla bilansu płatniczego. Nie przesądzając na tem miejscu tej skomplikowanej sprawy, która obecnie i w Niemczech dzieli zarówno ekonomistów jak i świat gospodarczy na dwa obozy, możemy bez dyskusji uznać że zużycie intensywne kapitału krajowego w odbudowie życia gospodarczego jest sprawą pod każdym względem pierwszorzędnej wagi.

Zgóry również stwierdzić możemy, że najpoważniejszem źródłem tego kapitału są oszczędności i że drobne oszczędności odegrać tu muszą pierwszorzędną rolę.

Gromadzenie drobnych oszczędności, jako fundamentu własnego kapitału krajowego, ma również i pewną, przynajmniej pozornie, stronę ujemną, której nie można pozostawić bez omówienia.

Wszelka oszczędność indywidualna, musi wywołać zmniejszenie spożycia indywidualnego. W życiu codziennem widzimy, że graniczy ona częstokroć ze skąpstwem, odmawianiem sobie rzeczy najniezbędniejszych, ze szkodą nawet częstokroć dla indywidualnego gospodarstwa. Ten pęd do tezauryzacji nie zawsze jest, z punktu widzenia ogólno-gospodarczego, zjawiskiem dodatniem, a w krajach i okresach o dużej podaży kapitału, jak to miewało miejsce w Stanach Zjednoczonych Am. Północnej, może być zjawiskiem wręcz ujemnem, powodującem kryzysy gospodarcze. W tych wypadkach życie gospodarcze szuka sposobów i metod walki z tezauryzacją, nazywając to metodami zwiększania spożycia. Jedną z takich metod będzie zorganizowana sprzedaż na raty,

w innym wypadku wciąganie pracowników, jako drobnych udziałowców do wielkich przedsiębiorstw przemysłowych (drobne akcje wydawane jako część zarobków). Niewątpliwie nasze życie gospodarcze znajduje się w warunkach odmiennych, ale również paradoksalnych i trudnych.

Z jednej strony cierpi na chroniczny brak kapitału inwestycyjnego (długoterminowego) i obrotowego (krótkoterminowego), co paraliżuje rozwój warsztatu gospodarczego i podraża koszt produkcji, z drugiej zaś strony cierpi na brak dostatecznego rynku zbytu wewnątrz kraju — na niskie spożycie.

Pogodzenie tych dwóch rzeczy nie jest łatwe. Wymaga ono przedewszystkiem umiejętnego gromadzenia oszczędności, z drugiej zaś strony szybkiego i celowego ich zużywania w tym kierunku, aby powiększyć sumę zarobków w kraju, a przez to i spożycie krajowe.

Z powyższego widzimy, że czysta tezauryzacja t. j. gromadzenie pieniędzy i przechowywanie ich w domu jest niewątpliwie w naszem życiu gospodarczem zjawiskiem ujemnem, gdyż spowodować musi zmniejszenie środków obrotowych, znajdujących się w obiegu i zmniejszenie spożycia.

Pierwszym więc warunkiem korzystnego z punktu widzenia ogólnego gromadzenia oszczędności musi być ich „jawność“ t. j. gromadzenie ich w instytucjach oszczędnościowych, kasach, bankach i t. d. Wówczas dopiero oszczędność ta staje się społecznie uchwytną i może swoją pozytywną rolę społeczną spełnić. Łączy się to bezpośrednio ze sprawą bezpieczeństwa lokat. Bezpieczeństwo wkładów oszczędnościowych i to bezpieczeństwo bezporne, uprzywilejowane, musi być lokującemu wkłady zapewnione i tylko wtedy, gdy jest ono jasne i bezsporne, może stać się poważnym atutem propagandy. Zapewnienie bezpieczeństwa wkładom osaczędnościowym należy do Państwa. Przedewszystkiem musi Państwo wyraźnie określić, co należy rozumieć przez wkład oszczędnościowy; następnie określić jakie instytucje upoważnione są do przyjmowania wkładów oszczędnościowych, instytucje te mieć w ścisłej ewidencji (koncesjonować je) i zapewnić sobie nadzór nad ich działalnością; zabezpieczyć pierwszeństwo zobowiązaniom, wynikającym z tytułu wkładów oszczędnościowych; przepisać, by instytucje, przyjmujące wkłady oszczędnościowe, posiadały własną lub cudzą a dostateczną gwarancję, zabezpieczającą zwrot tych wkładów; określić i ustalić przepisy o obrocie wkładami w ten sposób, aby ich bezpieczeństwo było zagwarantowane. O ile przepisy prawne i stan faktyczny odpowiadać będą tym warunkom, wówczas należy składającym oszczędności wskazać w sposób jasny na istniejące bezpieczeństwo dla wkładów oszczędnościowych i objaśnić w jakich warunkach bezpieczeństwo to jest zabezpieczone. Pozatem z całą ostrością prawa należy ścigać te instytucje, które zaufania lokujących oszczędności nadużyły. Wszelka tolerancja w tym kierunku może przynieść niesłychane szkody. Oszczędzający i lokujący oszczędności musi mieć świadomość, że nikt bezkarnie lub lekkomyślnie jego oszczędnością gospodarować nie będzie.

Składanie oszczędności zależne jest przedewszystkiem i w największym stopniu od ogólnych warunków ekonomicznych i finansowych Państwa. Stosunek zarobków do kosztów utrzymania, relacja tych dwóch wskaźników, jest poniekąd barometrem dla wysokości napięcia możliwości oszczędnościowych. Niemniej ważnym czynnikiem jest stabilizacja waluty krajowej. Obawa przed dewaluacją sprowadza gromadzenie walut obcych, lub też nieprodukcyjne i nadmiernie nabywania dóbr zbędnych t. zw. sztuczne spożycie.

Stworzenie warunków dla gromadzenia oszczędności zależne jest od ukształtowania się wyżej wymienionych dwóch czynników. Z chwilą, gdy warunki te są stworzone, wzmożenie produkcji gospodarstw indywidualnych, a co za tem idzie i gospodarstwa społecznego, racjonalne wyzyskanie wszelkich bogactw krajowych i wzmożenie dochodu społecznego, oraz uporządkowanie budżetów indywidualnych tudzież budżetu ogólnego—stać się mogą podstawą do wielkiego ruchu oszczędnościowego i gromadzenia oszczędności.

Jak z powyższego wynika, problemat oszczędności nie może być traktowany w oderwaniu od ogólnego stanu gospodarczego i finansowego kraju.

Dodatni bilans płatniczy, zabezpieczający równowagę waluty, zrównoważony budżet państwowy, skonstruowany z uwzględnieniem możliwych i racjonalnych oszczędności i zabezpieczający równomierne i słuszne obciążenie podatkowe w stosunku do różnych (pod względem majątkowym i zarobkowym) warstw ludności, racjonalizacja produkcji krajowej, zmierzająca do potanienia jej kosztów, polityka gospodarcza, mająca na względzie słuszną obronę interesów spożywcy—wszystko to są zasadnicze podstawy dla otworzenia wielkiego ruchu oszczędnościowego i czynności te są poniekąd fundamentami propagandy oszczędnościowej.

Trzeba wyjść z założenia, że zmysł oszczędzania i gromadzenia oszczędności w szerokich masach niewątpliwie istnieje. Muszą jedynie być stworzone pomyślne warunki ogólne, w których będzie on w stanie się rozwinąć. Gdy te warunki istnieją, wówczas dopiero przejść można do aktywnej pracy propagandowej, aby zmysł oszczędnościowy ludności rozwinąć, a gromadzenie oszczędności ująć w te formy i skierować w te łożyska, w których maksymalna korzyść społeczna z nich się uzyskać pozwoli. Należy jednak zastanowić się na czem ta praca propagandowa polegać musi i jakie ma przyjąć formy. Właściwe rozstrzygnięcie tego pytania będzie pewnym programem propagandowym i pozwoli na nakreślenie kilku chociażby zasadniczych podstaw, na których praca w tym kierunku oprzeć się powinna.

Zgóry zastrzedz się należy, że przy propagandzie oszczędnościowej nie można i nie należy niewolniczo trzymać się wzorów stosowanych w innych państwach. Znajomość doświadczeń innych krajów w tej dziedzinie, aczkolwiek bardzo cenna, nie wyczerpuje istoty problematu. Jak to poprzednio wskazywaliśmy, oszczędność i oszczędzanie w swojej istocie, napiętości i formie są organicznie związane z stanem gospodarczym i finansowym kraju, z sposobem i formą zarobkowania ludności, z charakterem i wielkością jej potrzeb i spożycia, jej zwyczajami i potrzebami indywidualnych gospodarstw, wreszcie z orga-

nizacją wszelkiego rodzaju instytucyj finansowych i kredytowych w kraju z ich formami, rozmieszczeniem terytorjalnem, charakterem ich operacji i wielkością.

Niewątpliwie inne formy musi przyjąć propaganda oszczędnościowa w stosunku do ludności wiejskiej i miejskiej, w stosunku do pracowników fizycznych i umysłowych; dzieci i dorosłych. Inną w zachodnich dzielnicach kraju, inną w wschodnich.

Formy organizacyj oszczędnościowych (państwowych, komunalnych i spółdzielczych) muszą w znacznej mierze różnice te uwzględnić. Propaganda musi być rozpoczęta od dzieci, a więc przedewszystkiem od szkół powszechnych. Szkoła musi w dziecku wyrobić świadomość wartości oszczędzania, umiejętnego obchodzenia się z zarobionym groszem, otwierając mu umiejętnie oczy na proces gromadzenia się bogactw, na racjonalne ich zużytkowanie, na przyczyny i powody ubożenia tak jednostek jak i państw.

W sposób najpopularniejszy musi zdobyć dziecko pojęcie o budżecie domowym i budżecie społecznym, o sztuce godzenia wydatków z dochodami, o sztuce racjonalnego zużywania wysiłków. W dziecku musi się budować powoli lecz jasno pojęcie rozumnej i celowej organizacji pracy, oraz sztuki i konieczności przewidywania gospodarczego. Popularnie mówiąc, już w szkole musi się rozpocząć walka z psychologją „życia nad stan" oraz „życia z dnia na dzień".

Musimy wyjść z założenia, że obywatel, którego nauczymy rządzić się we własnem choćby najskromniejszem indywidualnem gospodarstwie, zachowa zrozumienie dla tych funkcyj społecznych, które jemu w życiu w mniejszym lub większym zakresie przypadną.

Umiejętnie i szeroko rozumiana i prowadzona propaganda oszczędnościowa powinna być jednym z fundamentów tego wychowania.

Przechodząc z kolei do propagandy wśród dorosłych, należy przedewszystkiem czuwać nad tem, by była ona dopasowana do poziomu umysłowego tej sfery ludności, do której się ona zwraca.

Należy unikać w niej możliwie oklepanych i utartych komunałów. Rozumowanie i przykłady należy oprzeć na pojęciach codziennych odnośnej warstwy ludności i związać je z najbardziej żywotnemi jej zagadnieniami. Pozatem musi ona posiadać wszelkie cechy aktualności, a więc uwzględniać aktualny stan społeczny i gospodarczy odnośnej sfery społecznej i iść po linji rozwiązywania najbardziej palących i aktualnych zagagnień.

Trzy rodzaje propagandy mianowicie:

1) ustna, w formie odczytów i pogadanek,

2) w słowie drukowanem (broszury popularne, artykuły, ulotki propagandowe),

3) afisze, obrazki i napisy w miejscach publicznych —

muszą być prowadzone w kierunku wypracowania odpowiednich form, zastosowanych do mającego być osiągniętym celu i do samego rodzaju propagandy.

Odczyty muszą być żywe, powtarzane w odstępach dość częstych, połączone z krótką dyskusją. Treść ich musi być bardziej obszerna i wychodzić z konkretnego i aktualnego zagadnienia gospodarczego, prowadząc do propagandy oszczędności. A więc na wsi tematy takie, jak: podniesienie wydajności produkcji rolnej; mechanizacja uprawy; zabudowa i odbudowa; kredyt rolny i spółdzielczość kredytowa. W mieście: usamodzielnienienie i zdobycie własnego warsztatu pracy; studja i wychowanie dzieci, własne mieszkanie (kwestja mieszkaniowa); urządzenie własnego mieszkania; problematy produkcji i organizacji pracy; wreszcie sprawy kredytu tak inwestycyjnego, jak i konsumcyjnego.

Odczyty powinny być barwne, ilustrowane przykładami czerpanemi z życia. Odczyt, poświęcony wyłącznie sprawie oszczędności i noszący oszczędność w tytule nie będzie posiadał tej atrakcji, jak w wy-

Znaczenie racjonalnej polityki surowcowej, oszczędnościowej i kredytowej dla rozwoju przemysłu.

A. Surowce i polityka surowcowa.

Polski przemysł ma naogół względnie pomyślne warunki rozwoju, wobec posiadania tanich i dobrych surowców, zarówno rolniczych, jak i górniczych. Ziemiopłody, począwszy od zbożowych a na roślinach handlowych skończywszy, bydło, trzoda, produkty mięsno-nabiałowe, warzywne i owocowe, skóry, szerść, sól, węgiel, ropa, ruda, galman, drzewo, żelazo, stal, cynk, minerały budowlane ect, stanowią niewątpliwie wielce pomyślne warunki wielkoprzemysłowego rozwoju.

Nie wszystkie nasze surowce są wysokiej wartości wytwórczej, i t. np. ruda żelazna, jest przeważnie niskoprocentowa, węgiel nasz tylko w nieznacznych ilościach jest koksujący, niemniej jesteśmy pod względem surowców jednym z bogatszych krajów europejskich, a w cynku zajmujemy nawet wyjątkowe stanowisko, prowadząc produkcję cynku na własnej rudzie i własnym węglu. Nasza polityka surowcowa musi jednak w wyższym niż dotąd stopniu uwzględnić potrzeby rynku wewnętrznego jednostronny bowiem kierunek eksportowy grozi niektórym z naszych surowców znacznemi stratami, jak to ma miejsce naprzykład w drzewie, którego wywozimy ostatnio nietylko dopuszczalny przyrost roczny, lecz i sam kapitał zakładowy.

Traktowanie surowców, jako materjału wyłącznie lub przeważnie eksportowego, co dotąd miało przeważnie miejsce w naszej polityce gospodarczej, zagraża nietylko interesom spożywców, lecz także przemysłu przetwórczego, który niejednokrotnie ponosił poważne szkody. Wskutek braku i drożyzny materjałów budowlanych nie mógł nprz. rozwinąć się w kraju ruch budowlany, wobec masowego wywozu drzewa okrągłego i przetartego (premja walutowa). Polska polityka surowcowa musi liczyć się z potrzebami rynku wewnętrznego, przedewszystkiem rodzimego przemysłu i rzemiosła. Musimy dążyć do najżywotniejszego rozwoju przemysłu gotowych wyrobów, zawierających najwyższą ilość narodowego kapitału i pracy. Nasz przemysł mięsny cierpi nie-

padku zaczerpnięcia treści odczytu z jakichś aktualnych palących zagadnień gospodarczych i umiejętnego nawiązania rozwiązania poruszanych spraw do kwestji oszczędności.

Jednym z tematów poruszanych w odczytach powinna być organizacja kas oszczędności, ich rola społeczna, różnica między kasami a bankami prywatnemi, rozwój kas oszczędności na zachodzie i rola jaką one odegrały w rozwoju gospodarczym państw zachodnich. Pozatem można w odczytach omawiać wszelkie formy gromadzenia oszczędności i ich lokowania, zestawiając dodatnie i ujemne strony tych lub innych form gromadzenia oszczędności i podkreślając wybitną wartość lokalnego gromadzenia oszczędności z punktu widzenia użytkowania ich na cele lokalne (gminne, powiatowe, wojewódzkie kasy oszczędności). Popularyzacja przepisów o kasach oszczędności może być również tematem pogadanek dyskucyjnych, nawiązujących w ten sposób kontakt między oszczędzającymi a władzami kas i pozwalającym na zbieranie materjału (spostrzeżeń praktycznych) dla ulepszeń statutowych i organizacyjnych.

W każdym razie akcja odczytowa powinna być zakreślona na większą skalę i organizowana i subsydjowana, przez państwowe instytucje oszczędnościowe, przez związki komunalnych kas oszczędności, przez spółdzielczość kredytową i wreszcie przez większe jednostki (kasy) oszczędnościowe.

Punktem ciężkości wszelkiej propagandy, czy to ustnej, czy też w słowie drukowanem musi być zwalczanie psychozy powojennej o możności szybkiego zbogacenia. Ten niestety od wojny zakorzeniony sposób myślenia jest jaknajwiększym wrogiem oszczędności.

Pogadanka w słowie drukowanem musi być ujęta w formę broszur o treści oszczędnościowej. Wskazanem jest traktowanie odrębne dla ludności wiejskiej i dla ludności miejskiej, ze względu na to, że treść broszur musi być dopasowana do odrębnych warunków życia i odrębnych potrzeb gospodarczych wiejskich i miejskich.

Zasadniczego i popularnego omówienia w broszurze wymagają następujące zagadnienia:

1. Organizacja pracy i oszczędność przy pracy t. j. najekonomiczniejsze zużywanie energji indywidualnej.

2. Pojęcie budżetu gospodarstwa indywidualnego i budżetu domowego, w związku z racjonalnym rozkładem wydatków i nauką pewnego przewidywania.

3. Wydajność produkcji w związku inwestycjami oraz koniecznością gromadzenia środków na inwestycje.

4. Pojęcia kredytu konsumcyjnego i inwestycyjnego, lichwy pieniężnej i równowagi w obciążeniu długami gospodarstwa indywidualnego.

5. Metody i sposoby oszczędzania.

6. Sposoby lokowania oszczędności z omówieniem zalet lokowania w instytucjach publicznych i spółdzielczych.

7. Charakterystyka istniejących w kraju instytucji oszczędnościowych, ich rola w życiu społecznem oraz zarys ich organizacji.

8. Krótki opis systemów i wyników akcji oszczędnościowej zagranicą.

9. Praktyczne wskazówki do zapoczątkowania gromadzenia oszczędności i ich lokowania.

Tezy powyższe powinny być bogato zilustrowane przykładami z życia gospodarczego na wsi lub w mieście, w zależności od tego, dla kogo broszura jest przeznaczona. W przykładach należy *unikać przesady* lub *nieścisłości*, szczególnie przy cyfrowych obliczeniach.

Technicznie—powinny być broszury drukowane na dobrym papierze i *bardzo wyraźnym drukiem* oraz oprawione w estetyczną zewnętrzną okładkę. Strona techniczna odgrywa rolę niemałą. Powinny być broszury rozpowszechniane darmo wraz z zaleceniem uważnego przeczytania przez kierowników szkół

---

jednokrotnie na brak surowca, t. j. trzody, wywożonej masowo w okresie dobrych cen eksportowych. Polityka surowcowa i półfabrykatowa musi być u nas podporządkowana interesom przemysłu gotowych wyrobów (fabrykatów).

Z tego też stanowiska musi być traktowana nasza polityka kredytowa, taryfowa i celna w zakresie głównych surowców, zwłaszcza tych, których nie posiadamy w nadmiernej ilości.

Dumpingowanie wywozu głównych surowców podraża w wysokim stopniu ceny na rynku wewnętrznym, co prowadzi do dalszych ograniczeń spożycia nietylko ze strony ludności, lecz i przemysłu przerabiającego surowce. Ograniczenie spożycia prowadzi jednak do podrożenia kosztów wydobycia i produkcji, wytwarzając błędne koło, które szkodzi często w o wiele większym stopniu produkcji przemysłowej, aniżeli pomaga bilansowi handlowemu i płatniczemu. Dumping surowcowy może być conajwyżej stosowany jako przejściowy środek doraźny w walce o rynki zbytu lub o poprawę bilansu handlowego, przyczem straty, wywołane deficytowym wywozem, nie mogą żadną miarą jednostronnie i wyłącznie obciążać spożycia szerokich mas ludności na rynku wewnętrznym, lecz muszą być rozłożone równomiernie na państwo producenta i spożywców (Zwrot ceł, podatków obniżenie taryf i t. d.).

Dzięki bogactwu krajowych surowców jesteśmy, pomijając przywóz wełny, rudy i t. p., w znacznej mierze uniezależnieni od dowozu obcych surowców, co, poza oszczędnościami w kosztach ceł i transportu, pozostawia nam wolne ręce w wykorzystaniu traktatów handlowych dla naszego przemysłu gotowych wyrobów.

Jeśli chodzi o surowce, których mamy lub możemy mieć niewątpliwy nadmiar, jak naprzykład w węglu i zbożu, oraz bydle i t. d., musimy dążyć do możliwego podwyższenia przerobu surowców i półfabrykatów na potrzebu rynku wewnętrznego i zagranicznego. Nadto musimy wyzyskać wszystkie krajowe surowce, co dotąd nie ma miejsca i to w tak ważnym zakresie jak w produkcji sztucznych nawozów. Posiadamy również pomyślne warunki dla rozwoju naszych sił napędowych. Poza węglem, którego mamy bardzo poważne zasoby, niewyzyskane jest dotąd nasze bogactwo gazów ziemnych i sił wodnych, które zwłaszcza na Podkarpaciu przedstawiają możliwość wytwarzania masowego prądu dla celów prze-

powszechnych, najlepiej przy odczytach, pogadankach, przez zarządy gmin, przez zarządy instytucyj oszczędnościowych, urzędy państwowe.

Lokalne instytucje oszczędnościowe, rozpowszechniając w swym okręgu broszury, powinny dołączyć od siebie ulotki wskazując na warunki lokowania w odnośnej instytucji i tabelki wskazujące na wzrost sum lokowanych przez ich oprocentowanie. Mniejszy skutek odnieść mogą afisze, obrazki i napisy, w każdym razie muszą one swoją formą i treścią odbiegać od reklam pospolitych i dbać o utrzymanie pewnego poważnego umiaru.

Dużą rolę w propagowaniu oszczędności może odegrać prasa codzienna zwłaszcza, na prowincji lub na wsi. Ale należy tu unikać artykułów nudnych i moralizatorskich, natomiast iść raczej w kierunku pisania artykułów żywych o charakterze feljetonu, bogato ilustrowanych przykładami z życia. Pozatem prasa powinna stale informować szersze warstwy o rozwoju ruchu oszczędnościowego w kraju i zagranicą. Sądzić należy że wszelka prasa, bez względu na kierunki polityczne, czy społeczne, akcją tą energicznie zająć się może.

Najbardziej jednak powołanemi do energicznej działalności w propagandzie idei oszczędności są same kasy oszczędności.

Prowadząc tę działalność, kasa nietylko służy idei społecznej ogólnej, ale jednocześnie zdobywa klientów dla siebie i buduje podstawy dla swego rozwoju.

Kasy oszczędności, mimo że ani Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności, ani też Rozporządzenie wykonawcze z dn. 26 marca 1928 i dołączony do niego statut wzorowy o tem nie wspominają, mają nietylko prawo, ale obowiązek prowadzenia usilnej propagandy oszczędnościowej. Nie mogą się kasy ograniczać do tego, żeby przyjmować oszczędności tych, którzy się do kasy zgłaszają, lub, co gorsze, a dziś jednak bardzo powszechne, zabiegać o uzyskanie kredytów z zewnątrz by je pomiędzy ludność rozdzielać. Muszą natomiast usilnie zabiegać o rozszerzanie koła wkładców i powiększanie koła wkładów. Nie zważając na konjunkturalne warunki, muszą kasy oszczędności stanąć mocno na tem stanowisku, że punktem ciężkości ich pracy, istotą i uzasadnieniem ich istnienia jest gromadzenie oszczędności, zabezpieczenie ich oprocentowania, dostarczenie lokującym zupełnej pewności. Udzielanie kredytów jest tylko wtórną funkcją wynikającą z konieczności fruktyfikowania wkładów.

Propaganda, prowadzona przez kasy, musi polegać na systematycznym i opracowanym planie, opartym na znajomości lokalnych warunków gospodarczych i psychologji ludności miejscowej. Musi być ona prowadzona w słowie, piśmie i czynach: Jeżeli pokrótce tylko ustawimy wielką ilość środków propagandy, to uzmysłowimy sobie jak duże pole może ogarnąć działalność kas w tym kierunku.

I. Propaganda w piśmie:

1) propaganda przez prasę miejscową,
2) ogłoszenia w prasie,
3) ulotki i odezwy,
4) kalendarze propagandowe,
5) nalepki.

II. Propaganda obrazowa:

1) filmy propagandowe,
2) plakaty,
3) reklamy świetlne,
4) obrazki dla dzieci.

III. Propaganda ustna:

1) bezpośrednie werbowanie,
2) odczyty,
3) radjo.

IV. Propaganda rzeczowa:

1) zbiornice,
2) znaczki oszczędnościowe,
3) skarbonki,

---

mysłowych, elektryfikacji, rolnictwa, rzemiosła, dla celów oświetlenia, komunikacji i t. d. Czynnik ten jest decydującej wagi dla uprzemysłowienia kraju i potanienia produkcji. Wyzyskaniu tej potencjalnej energji winna być poświęcona szczególna uwaga ze strony naszych państwowych instytucji finansowych i zrzeszeń gospodarczych.

B. Komunikacje:

Rozwijający się przemysł musi korzystać z gęstej sieci dogodnych środków komunikacyjnych. W tym kierunku Polska przedstawia zupełnie niedopuszczalny stan zaniedbania, nietylko na polu kolejnictwa, lecz także dróg wodnych i lądowych.

Brak dogodnych i tanich środków transportowych przyczynia się u nas w sposób gdzieindziej nieznany do drożyzny, zwłaszcza towarów o dużej objętości, a małej wartości, więc surowców, środków żywności i t. d., które nadają się specjalnie do przewożenia drogami wodnemi. (zwłaszcza przy dogodnych warunkach naturalnych). Wedle obliczeń, pozostających w tej mierze do dyspozycji, koszty transportu w odleglejszych okolicach przenoszą nieraz kilkakrotnie wartość towaru.

Cierpi na tem wielce aprowizacja większych miast i ośrodków przemysłowych, które, jak naprzykład stolica, pozbawione są dogodnych połączeń kolejowych i automobilowych, umożliwiających codzienny dowóz łatwopsujących się towarów i artykułów żywnościowych. Przemysł cukrowniczy byłej Kongresówki, bynajmniej technicznie nie zaniedbany, nie może dla braku dróg i komunikacji, sprostać konkurencji wielkopolskiej produkcji cukrowniczej, rozporządzającej gęstą siecią kolejową i kolejkową. Jedna z najważniejszych u nas, ze względu na ilość zatrudnionych sił roboczych, gałęź produkcji—przemysł budowlany — nie może rozwinąć się wobec niedopuszczalnie wysokich, w stosunku do ogólnego kosztorysu, kosztów przewozu materjałów budowlanych. Przy nadmiernie rozwiniętym pośrednictwie w handlu surowcami i półfabrykatami, kilkakrotnie ponoszone koszty transportu uniemożliwiają wręcz konkurencję rodzimej produkcji z zagraniczną na rynku wewnętrznym i zewnętrznym.

Nasze wysoce zaniedbane komunikacje wymagają zarówno w budowie nowych linji kolejowych, jak w rozszerzeniu sieci rzecznej i kanałowej, rozbudowie dróg lądowych, szczególniej automobilowych,

4) szkolne skarbonki (automaty).

Poszczególne kasy powinny w budzetach swoich przeznaczyć pewne sumy na propagandę i wydawać je podług dobrze obmyślonego planu.

Zarządy kas oraz związków komunalnych poręczających powinny wciągnąć do współpracy czynniki miejscowe, nauczycielstwo, duchowieństwo i działaczy społecznych, tworząc komitety dla propagandy oszczędności.

Materjał a specjalnie broszury, referaty i plakaty mogłyby być dostarczone przez Związki rewizyjne kas.

Niezależnie od tego rodzaju propagandy, powinni być odpowiednio wyszkoleni i nastawieni urzędnicy kas, by przy każdej okazji zwracali klienteli uwagę na korzyści płynące z oszczędności i lokowania oszczędności w kasie.

Sama administracja kasy, powinna czuwać nad odogodnieniami dla klienteli, sprawnem i grzecznem jej załatwianiem. Powinna, zastosowując się do warunków miejscowych, wprowadzać jaknajdalej idące udogodnienia pod względem sytuacji lokalu i zbiornic, godzin przyjmowania wkładów, metod uproszczenia wpłat i wypłat, szybkiego załatwiania klienteli i t.d.

A przedewszystkiem poważnem, solidnem i lojalnem prowadzeniem interesów kasy, należy autorytet jej postawić tak wysoko, by ludność miejscowa posiadała do niej jaknajdalej idące zaufanie.

Na zakończenie można przytoczyć jeden z aktualnych przykładów skuteczności propagandy oszczędności.

P. M. nauczyciel gimnazjum w Katowicach gorący apostoł idei oszczędności, obejmując w roku zeszłym stanowisko w gimnazjum, zajął się energicznie organizacją zbierania oszczędności przez dzieci. Gimnazjum liczy 534 dzieci, rekrutujących się ze sfer przeważnie robotniczych. W ciągu 10 miesięcy p. M. osiągnął 34,500 zł. oszczędności. Najwięcej oszczędzały dzieci w 2-ej, 3-ej i 4-ej klasie.

Akcja ta, jak przekonał się p. M. wywarła w wielu wypadkach wpływ na rodziców, którzy, idąc śladem swych dzieci, również zaopatrzyli się w książeczki oszczędnościowe w miejscowej kasie oszczędności.

Wynik ten dający w ciągu 10 miesięcy pracy 60 złotych oszczędności na dziecko, jest niewątpliwie wyjątkowo wysoki i nie może być miarodajnym, ale przytaczamy ten przykład dla wskazania, jak niezwykłe wyniki może dać usilna i systematyczna propaganda.

Przestańmy się ograniczać do wygłaszania od czasu do czasu i przy różnych okolicznościach komunałów „że oszczędność to cnota“, że „oszczędność stanowi podstawę dobrobytu narodowego“ i że „oszczędność to potęga“, ale wiedząc o tem, przyłóżmy wszelkich starań, aby tę „cnotę“, podstawę dobrobytu“ i „potęgę“ wskrzesić, ożywić, rozwinąć, i tą drogą przyczynić się do uzdrowienia naszych stosunków kredytowych, a co za tem idzie i ogólnych stosunków gospodarczych.

Hipolit Wehl.

GIEŁDA.

(SZKIC).

VI.

Maklerzy urzędowi. Różne ich rodzaje. Maklerzy prywatni. Organizacje maklerskie. Zrzeszenie maklerów w Warszawie. Stanowisko maklerów według kodeksu. Art. 76-ty. Agenci giełdowi we Francji.

oraz sieci dojazdowych kolei elektrycznych i t. d., poważnych inwestycji, które jednak amortyzują się względnie szybko, dzięki obniżenię kosztów produkcji i obrotu. Dla celów uprzemysłowienia rolnictwa i rozwoju rodzimej produkcji przemysłowej musi być ujednostajniona dotąd służąca raczej państwom zaborczym sieć kolejowa Polski, a nadto dostatecznie zróżnicowana i dostosowana do potrzeb gospodarczych kraju, polityka taryfowa, dotąd nieuzgodniona z istotnymi potrzebami gospodarstwa narodowego.

Tu wystarczy stwierdzić, iż polityka komunikacyjna Polski winna dążyć do pokrycia całego kraju, a nietylko pewnych dzielnic i prowincji, siecią gęstych linji kolejowych i wodnych, zrywając z jednostronnością obecnego stanu rzeczy, w którym całe połacie kraju, zwłaszcza w b. zaborze rosyjskim, są pozbawione wszelkich połączeń kolejowych, automobilowych, oraz wodnych, co utrudnia i podraża nietylko wymianę na rynku wewnętrznym, lecz i konkurencję na rynkach zagranicznych.

C. Materjał ludzki jako dostarczyciel pracy.

Natomiast szczególnie pomyślne warunki rozwoju posiada polska produkcja przemysłowa w naszym materjale ludzkim, dostarczającym nietylko warstw robotniczych, lecz i inteligencji zawodowej, techników, pracowników biurowych, sił nadzorczych i t. d. Wysoki talent i pracowitość naszego robotnika są cenione zagranicą, szczególnie w wielkim przemyśle amerykańskim, który szereg ulepszeń natury technicznej zawdzięcza polskiemu robotnikowi. Podobnie cenieni są w wielu przedsiębiorstwach obcych nasi inżynierowie, technicy, rzemieślnicy, handlowcy, buchalterzy i t. d. Zarówno jednak nasze siły robotnicze, jak i pracownicze wymagają racjonalnej, na naukowych zasadach opartej organizacji pracy i przedsiębiorstwa oraz wysokiego poziomu technicznego produkcji i obrotu. Niedostateczna wydajność pracy, niewątpliwa w wielu gałęziach naszej produkcji przemysłowej, pozostaje w związku przedewszystkiem z nieracjonalną organizacją przedsiębiorstwa i zacofanym stanem technicznym urządzeń i maszyn. Można to stwierdzić cyfrowo, dla szeregu gałęzi naszej produkcji przemysłowej, które po wprowadzeniu ulepszeń technicznych i organizacyjnych uzyskały widoczną zwyżkę wydajności pracy i wytwórczości. Rozbudowa przemysłu musi liczyć się w wyższym, niż dotychczas stopniu, nietylko z rozmieszczeniem surow-

Na wszystkich wogóle giełdach są czynni urzędowi maklerzy. Ich prawa i obowiązki określone są w statutach i regulaminach giełdowych. Zależnie od rodzaju giełdy, istnieją różne kategorje maklerów. A więc są: maklerzy towarowi, giełd pieniężnych, ubezpieczeniowi, frachtowi, wreszcie okrętowi, pośredniczący w tranzakcjach ubezpieczeń okrętów i w interesach ich kupna i sprzedaży.

Instytucja maklerów jest bardzo dawną. Już średniowieczne organizacje giełdowe znały urzędowych maklerów.

Według niektórych historyków, a między innymi, Ehrenberga, maklerzy powstali na gruncie stosunków hotelowych w wielkich miastach handlowych. Właściciele hotelów załatwiali również interesy swoich gości. Do spraw tych mieli pomocników, z których następnie powstali maklerzy.

Prócz maklerów urzędowych, zaprzysiężonych, będących organami pomocniczymi giełd, są czynni maklerzy prywatni. Zadaniem wogóle maklerów jest dostarczenie nabywcy sprzedającego, a sprzedawcy nabywcę. Są oni pośrednikami między kupnem i sprzedażą, „narzędziami do złączenia wyciągniętych rąk popytu, z rękami zaofiarowania". Na wielkich giełdach w Niemczech są czynni maklerzy kursowi i maklerzy prywatni, zwani w żargonie giełdowym „Pfutschmakler", to jest maklerzy—partacze, ponieważ psują interesy maklerów urzędowych.

Na wszystkich większych giełdach maklerzy urzędowi tworzą izby maklerskie. Na giełdzie pieniężnej w Warszawie maklerzy pieniężni zjednoczeni w Zrzeszenie ze swoim zarządem, obieranym przez ogół maklerów. Chociaż jeszcze niezatwierdzone urzędownie i nie posiadające do tej pory statutu urzędowego Zrzeszenie maklerów przysięgłych giełdy pieniężnej w Warszawie jest uznane i przez władze giełdy i władze rządowe. Nadmienić wypada, że ogólne postanowienia prawne, dotyczące maklerów, czyli agentów giełdowych są zawarte w obowiązującym dotychczas u nas kodeksie handlowym Napoleona, w artykułach 74 do 90 tegoż kodeksu. Toż samo we Francji. Artykuł 76-ty wzmiankowanego kodeksu ma brzmienie następujące: „Ajenci wymiany, ustanowieni w sposób prawem przypisany, mają wyłączne prawo dokonywania obrotów papierami publicznemi, których kurs ustanowiony jest na giełdzie, dokonywanie na rachunek osób trzecich obrotów wekslami ciągnionemi lub suchemi i wszelkiemi papierami handlowemi, tudzież poświadczenia ich kursu".

Charakterystycznem jest prawne stanowisko czynnych na giełdach francuskich maklerów Agents de change. Stanowisko to jest dożywotniem i dziedzicznem. Agenci giełd pieniężnych francuskich stanowią korporację, tworzące towarzystwo (Compagnie des agents des change) zarządzane przez izby syndykalne (chambres syndicales). Agenci urzędowi we Francji, w przeciwieństwie do kulisy, czyli działu nieurzędowego giełdy, stanowią t. zw. parkiet, czyli dział urzędowy giełdy.

Stefan Woyzbun.

Dzień Oszczędności.

Zarząd Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w związku z dniem oszczędności wystosował do zrzeszonych kas okólnik № 17 z dn. 10 października r. b. treści następującej:

„W związku ze zbliżającym się terminem obchodu międzynarodowego „Dnia Oszczędności", uważamy za stosowne zwrócić uwagę zrzeszonych kas na obowiązek odpowiedniego wystąpienia w tym dniu komunalnych kas oszczędności.

W ubiegłych latach nieliczne istniejące na terenie b. zaboru rosyjskiego K. K. O. niewiele zrobiły w kierunku propagowania oszczędności. Moż-

---

ców i sił napędowych, lecz także z rezerwoarem roboczym i pracowniczym, nadającym się dla wytwórczej pracy w wielkim i średnim przemyśle i rękodziele.

Często okolice, obfitujące w surowce i siły napędowe nie są bogate w ludność robotniczą. Cały nacisk musi być jednak położony w kierunku zawodowego przysposobienia szerokich warstw ludności. Rozwój rękodzieła, średniego i wielkiego przemysłu wymaga „nastawienia" naszego szkolnictwa zawodowego na wyrobienie brakującego u nas dotąd typu nowoczesnego kwalifikowanego robotnika, majstra i nadzorcy, oraz pomocniczego technika. Dostosowana do programu gospodarczego Polski rozbudowa szkolnictwa dokształcającego, rzemieślniczo-przemysłowego i technicznego*) zapewni rodzimemu przemysłowi i rzemiosłu przygotowanego kulturalnie i zawodowo materjału robotniczego i pracowniczego, pozwalając na umiejętne wykorzystanie nowoczesnych urządzeń technicznych, które wymagają coraz w wyższym stopniu sprawnej i inteligentnej obsługi.

Szkolnictwo zawodowe wszelkich stopni musi być dostosowane do potrzeb życia gospodarczego, zmniejszając stopniowo w miarę rozwoju szkół powszechnych (pełnoklasowych), materjał nauk ogólnokształcących na rzecz wiadomości fachowych, gospodarczych i obywatelsko-społecznych. Rozwój wyższego szkolnictwa zawodowego, wyposażonego w nowoczesne urządzenia, laboratorja i pracownie, dalej wystawy, targi, pokazy, wycieczki do zagranicznych centrów przemysłowych, prasa fachowa, reprezentacja interesów i stowarzyszenia zawodowe, winny w równej mierze przyczynić się do udoskonalenia poziomu technicznego i organizacyjnego rodzimej produkcji przemysłowej.

Prof. dr. Leon Władysław Biegeleisen.

(d. c. n.).

*) Piszę o tem szczegółowo w pracy „Szkoła, a gospodarstwo narodowe" — Warszawa — r. 1927/28.

na to było jednak przypisać okresowi organizacyjnemu, brakowi personelu, trudnościami finansowemi i t. d. Obecnie te przyczyny, przynajmniej dla przeważnej ilości kas, nie mogą być usprawiedliwieniem bezczynności na polu propagandy. W naszych stosunkach są przedewszystkiem K. K. O. powołane zarówno do systematycznej akcji propagandowej, jak do odpowiedniego zorganizowania obchodu „Dnia Oszczędności". Niewielkie potrzebne na to fundusze muszą się znaleźć, a wyłożyć je muszą bądź same kasy, bądź ich poręczające związki komunalne.

Podkreślając raz jeszcze konieczność podjęcia przez K. K. O. inicjatywy powołania komitetów miejscowych obchodu i należytego zorganizowania obchodu, prosimy zarazem zrzeszone kasy, aby zechciały w terminie do dn. 20 listopada r. b. zawiadomić nas o rozmiarze przeprowadzonej akcji propagandowej i zamierzeniach propagandowych najbliższą przyszłość.

Zarazem zwracamy uwagę na zamieszczane ostatnio przez czasopismo związkowe „Oszczędność" wiadomości i ogłoszenia w sprawie pomocy propagandowych i obchodu, oraz zaznaczamy, że administracja czasopisma załatwiać będzie niezwłocznie wszelkie zamówienia na pomoce propandowe oraz wespół z Biurem Związku służyć wszelkiemi wyjaśnieniami i wskazówkami".

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem okólnem z dn. 10 października 1928 r. wystosowało do p.p. Wojewodów następującą odezwę:

„Stosownie do uchwały Centralnego Komitetu „Dnia Oszczędności", organizacją tegorocznego święta międzynarodowego, które zgodnie z uchwałą Międzynarodowego Kongresu Oszczędnościowego z 1924 r. przypada na dzień 31 października b. r. mają zająć się w ramach ustalonego programu Komitety Lokalne.

Wobec powyższego proszę Pana Wojewodę (Komisarza Rządu) o zainicjowanie przez Przewodniczących Wydziałów Powiatowych powołania do życia Komitetów Lokalnych z udziałem przedstawicieli instytucyj oszczędnościowych, komunalnych i spółdzielczych, organizacyj społecznych, kulturalnych, zawodowych oraz harcerstwa, jako też zalecenia wymienionym przewodniczącym współdziałania w zrealizowaniu stosownie do miejscowych warunków i środków następującego minimalnego programu obchodu:

1) ozdobienie flagami państwowemi lokali instytucyj oszczędnościowych i kredytowych o charakterze społecznym;

2) zamieszczanie okolicznościowych artykułów oraz haseł oszczędnościowych w prasie miejscowej;

3) rozlepienie plakatów obrazkowych i odezw Komitetu;

4) rozdawanie ulotek i broszur propagandowych;

5) zorganizowanie pogadanek w szkołach;

6) przemówienia radjowe.

Pozatem uważałbym za pożądane, aby Komitety Lokalne rozważyły, czy nie byłoby ewent. celowem wyznaczenie przez instytucje orzczędnościowe zarówno komunalne, jak i spółdzielcze nagród pieniężnych w formie wkładów zawiązkowych za najlepsze wypracowanie szkolne na tematy z dziedziny oszczędności oraz zainicjowanie przeprowadzenia dekoracyj wystaw sklepowych w sposób poglądowy, uwidaczniający fruktyfikację kwot oszczędnościowych.

Zarazem Pan Wojewoda (Komisarz Rządu) zwróci się do podległych sobie władz i urzędów, aby wzięły czynny udział w pracy przy propagowaniu haseł oszczędnościowych przez wstępowanie do powstających Komitetów oraz wspieranie tej działalności w ramach posiadanych środków i uprawnień.

Zaznaczam, że materjały i środki propagandowe Komitety Lokalne otrzymają od Centralnego Komitetu za pośrednictwem związków rewizyjnych spółdzielczzch i kas oszczędności według zakomunikowanego tym ostatnim zapotrzebowania częściowo za opłatą, częściowo tylko za zwrotem kosztów przesyłki.

Ze względu na zbliżający się termin „Dnia Oszczędności" — proszę Pana Wojewodę (Komisarza Rządu) o przyspieszenie wydania odpowiednich zarządzeń i zawiadomienia Ministerstwa o przebiegu zorganizowanych uroczystości".

Komisja programowa Centralnego Komitetu Obchodu „Dnia Oszczędności" na posiedzeniu w dn. 28 września r. b. rozważała następujące sprawy: 1) ew. wezwanie instytucyj oszczędnościowych do wyznaczenia, wzorem P. K. O., nagród za wypracowania na tematy z dziedziny oszczędności; 2) celowość i sposób urządzenia pochodów na prowincji oraz 3) udział w obchodzie kupiectwa w formie odpowiedniego urządzenia wystaw sklepowych.

ad 1. W toku dyskusji uznano, że zainteresowanie młodzieży szkolnej nagrodami pieniężnemi osiągnęłoby cel podwójny, gdyż zmusiłoby do zastanowienia się nad zagadnieniem oszczędności nie tylko ubiegającej się o nagrody młodzieży, lecz również i starszych, do których niewątpliwie zwracanoby się o pomoc i wyjaśnienia.

W myśl tego postanowiono jednomyślnie zwrócić się do związków kas oszczędności i spółdzielczych o wezwanie zrzeszonych w nich instytucji do wyznaczenia takich nagród w miarę możności.

ad 2. Ustalono, że skuteczność pochodu, jako środka propagandowego, w większych miastach, przyzwyczajonych do tego rodzaju widowisk, byłaby wątpliwa; natomiast z powodzeniem możnaby je urządzić w miejscowościach mniejszych, jednakże tylko pod warunkiem jednoczesnego użycia odpowiednich emblematów, jak np. modeli skarbonek, transparentów z hasłami oszczędnościowemi i t. d., które zaznaczyłyby cel pochodu.

Obecny na posiedzeniu przedstawiciel Naczelnictwa Harcerstwa Polskiego ofiarował gotowość wydania przez Harcerstwo polecenia miejscowym komendom harcerskim współdziałania w organizacji pochodów, o ile zostanie uzyskana na to zgoda Min. W. R. i O. P.

Przyjąwszy do wiadomości oświadczenie Przed-

stawiciela Harcerstwa, uchwalono odnieść się do M-wa z odpowiedniem podaniem oraz zalecić Komitetom Lokalnym organizację pochodów z powyżej wspomnianem zastrzeżeniem, o ile na to miejscowe warunki pozwolą.

ad 3. Co do udziału w obchodzie kupiectwa, uznano go za pożądany, o ile dekoracja wystaw będzie miała na celu unaocznienie korzyści z oszczędności z wyraźnem wyeliminowaniem bodajby ukrytej zachęty do kupowania na raty.

Sprawę tę pozostawiono do szczegółowego omówienia z zawodowemi organizacjami kupieckiemi.

Przechodząc następnie do sposobu zrealizowania programu obchodu ustalono co następuje:

1) odnieść się do Związków o wezwanie zrzeszonych w nich instytucji do udekorowania flagami i plakatem obrazkowym z międzynarodowym znakiem oszczędności;

2) rozesłać do wszystkich pism hasła oszczędnościowe z prośbą o wydrukowanie ich z dniem 31.X na każdej stronicy, a w miarę możności spowodowac również ukazanie się okolicznościowych artykułów w prasie codziennej;

3) rozlepienie plakatów i odezw powierzyć instytucjom oszczędnościowym;

4) rozdawanie ulotek i broszur dokonać przy pomocy organizacji harcerskich z zastrzeżeniem zgody Min. W. R. i O. P.

5) pogadanki w szkołach zorganizować przy pomocy nauczycielstwa, któremu instytucje oszczędnościowe dostarczą odpowiednich broszur;

6) podać do wiadomości powszechnej o przemówieniach i pogadankach radjowych;

7) materjały propagandowe dostarczyć Komitetom Lokalnym za pośrednictwem związkow spółdzielczych i kas oszczędności, które zapotrzebowanie zrzeszonych w nich instytucji zakomunikują Biuru Zjazdów;

8) rodzaj materjałów propagandowych i sposób dostarczenia ich zakomunikować odnośnym Związkom.

W związku z ustaloną koniecznością zainteresowania młodzieży szkolnej zagadnieniami oszczędnościowemi, podajemy do ewent. wykorzystania kilka tematów do wypracowań uczniowskich:

1) „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą".
2) „Tak krawiec kraje, jak mu materji staje".
3) „Kto grosza nie szanuje, ten talara nie wart".
4) „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka".
5) „Grosz do grosza, uzbiera się pół trzosa".
6) „Ucieka nędza przed tym, co oszczędza".
7) „...W małem ziarnku — przyszłe plony,
w małej kropli — przyszłe zdroje,
w szelągu — miljony".

Tematów takich można znaleźć b. wiele, dla przykładu podaliśmy ich kilka, sądząc, że p.p. nauczyciele potrafią podać cały szereg odpowiednich tematów.

Administracja naszego czasopisma, oprócz podanych już poprzednio w ogłoszeniach pomocy propagandowych, zaopatrzyła ostatnio składnicę w popularną broszurę p. t. „Hanka". Jest to praca, odznaczona pierwszą nagrodą na konkursie Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie, rozpisanym na popularną broszurę na temat „Rola i znaczenie kobiety w życiu gospodarczym, a specjalnie na polu oszczędności". *Broszurę tę zalecamy specjalnie, jako materjał propagandowy dla kobiet.* Cena: za 100 szt. — zł. 20 plus koszty przesyłki. Zamówienia, jak i na wszelkie inne materjały, kierować należy do administracji naszego czasopisma.

Wiadomości bieżące

Pieczęcie urzędowe komunalnych kas oszczędności.

Na zapytanie Banku Gospodarstwa Krajowego w sprawie pieczęci urzędowych komunalnych kas oszczędności, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dn. 3 października r. b. Nr. S. G. 1378-1-28 wyjaśniło co następuje:

„Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że w myśl art. 1-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr. 38 poz. 339)—komunalne kasy oszczędności są zakładami komunalnemi i że wobec tego, zgodnie z postanowieniem ust. 1-go art. 19-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o znakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. Ust. R. P. Nr. 115 poz. 980), powinny się posługiwać pieczęcią owalną.

Z uwagi na powyższe, firma komunalnych kas oszczędności oraz dokumenty, mocą których komunalne kasy oszczędności zaciągają zobowiązania wobec osób trzecich, jak niemniej pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania imieniem kas, obok przewidzianego w ust. 3 § 17 rozp. z dn. 26 marca 1928 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 44 poz. 424) podpisu — winny być opatrzone pieczęcią owalną, w górnej części której powinien znajdować się orzeł państwowy, poniżej zaś napis „Komunalna Kasa Oszczędności (powiatu, miasta, województwa)".

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13.XII 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o znakach, chorągwiach i pieczęciach, omówiliśmy w swoim czasie na łamach, naszego czasopisma. Obecnie przypominamy, że wielkość pieczęci dla komunalnych kas oszczędności jest następująca:

a) dla kas powiatowych i miejskich w miastach wydzielonych z powiatów — 40 mm. na 32 mm.;

b) dla kas miejskich w miastach niewydzielonych z powiatów — 35 mm. na 28 mm.

Przyjmowanie papierów wartościowych jako wadjów i kaucyj.

W numerze 231 Monitora Polskiego z dn. 6 października 1928 r. zamieszczone zostało obwieszczenie p. Ministra Skarbu z dn. 27 września 1928 r. o wysokości sumy, do jakiej mogą być przyjmowane papiery wartościowe przez władze i urzędy państwowe, jako wadja przy przetargach, oraz kaucje na zabezpieczenie wszelkiego rodzaju umów lub zaliczek wypłacanych na dostawy i roboty rządowe, jak również na zabezpieczenie udzielonych przez Skarb Państwa kredytów akcyzowych celnych i transportowych.

Na obwieszczenie powyższe zwracamy uwagę komunalnych kas oszczędności, udzielających pożyczek pod zastaw papierów wartościowych, do ewent. wykorzystania przy określaniu wysokości sumy, do jakiej poszczególne papiery wartościowe mogą być przyjęte jako zabezpieczenie pożyczek.

Kurs dokształcający dla urzędników małopolskich komunalnych kas oszczędności.

Związek Polskich Kas Oszczędności we Lwowie urządził w dniach od 15 do 29 września 1928 r. Kurs dokształcający dla urzędników Komunalnych Kas Oszczęności. Wykłady odbywały się w jednej ze sal wykładowych Wyższej Szkoły dla Handlu Zagranicznego, łaskawie udzielonej przez Rektorat tej uczelni.

Kurs ten ukończyło 30 urzędników Kas Oszczędności oraz 4 aspirantów.

Wykłady obejmowały:

1. Ustawodawstwo Kas Oszczędności, Papiery wartościowe, Korespondencja—prelegent Prezes Związku Dr. Stefan Uhma.
2. O Bankach Państwowych i zastępstwach — prel. Dr. Chechliński, Dyrektor Banku Gospodarstwa Krajowego.
3. Świadczenia społeczne, podatki i opłaty stemplowe— prel. Dr. Kudelka, Dyrektor Banku Przemysłowego.
4. Organizacje samorządowe w Polsce prel. Dr. Wereszczyński, prof. Politechniki.
5. Polityka Kredytowa Kas Oszczędności w odniesieniu do drobnego przemysłu i rzemiosła — prel. Dr. Schönett, Dyrektor Kraj. Patronatu dla Przem. i Rękodz.
6. O księgach gruntowych i polskiej ustawie hipotecznej — prel. Dr. Ostaszewski Syndyk Miejskiej Kasy Oszczędności.
7. Buchalterja podwójna—prel. Dr. Tomanek Prof. Wyższej Szkoły dla Handlu Zagranicznego.
8. Buchalterja praktyczna i ćwiczenia — prel. p. R. Nowiński, urzędnik buchalterji Galicyjskiej Kasy Oszczędności.
9. Czynności bankowe w Kasach Oszczędności — prel. p. Er. Bogucki. Inspektor Kas Oszczędności.
10. Wkładki oszczędności — prel. p. Fr. Żmudziński, naczelnik działu wkładkowego.
11. Kredyt długoterminowy — prel. Dr. Bobowski, Sekretarz Gal. Kasy Oszczędności.
12. Dyskont weksli i ustawa wekslowa — prel. p. Wł. Kut naczelnik działu wekslowego Miejskiej Kasy Oszczędności.
13. Lombard i Zakłady zastawnicze w Kasach Oszczędności — prel. p. Z. Gubrynowicz naczelnik Miejskiego Zakładu Zastawniczego.

Po ukończeniu kursu wszyscy uczestnicy wraz z Gronem Prelegentów fotografowali się poczem Prezes Związku Dr. Uhma zamknął kurs przemówieniem, zaznaczając doniosłość nowych praw, jakie Kasy Oszczędności ustawą z dn. 13 kwietnia 1927 r. otrzymały, oraz troskę Związku, by Kasy Oszczędności i ich pracownicy dokładnie byli zaznajomieni z nowymi przepisami, tak w organizacji, jak i w nowej wzorowej manipulacji i życzył im jak najlepszych wyników w tej pracy. Imieniem słuchaczy podziękował Dyrektor Kasy Oszczędności w Mielcu p. Ungsheuer w serdecznych słowach Związkowi za aktualną inicjatywę oraz za dobór Prelegentów, których wykłady na wysokim poziomie utrzymane przyczyniły się bardzo skutecznie do rozszerzenia wiedzy bankowei urzędników Kasy Oszczędności.

Kursy umiejętności prowadzenia gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych.

„Państwowy Bank Rolny urządza w porozumieniu z Panami Wojewodami Warszawskim i Białostockim, dwa sześciodniowe kursa umiejętności prowadzenia gminnych Kas pożyczkowo-oszczędnościowych, przeznaczone dla rachmistrzów, członków zarządów i komisji rewizyjnych tych kas, sekretarzy gminnych, członków rad gminnych i osób interesujących się ich prowadzeniem.

Równolegle z powyższemi kursami bedzie zorganizowany dla każdego z dwuch kursów uzupełniający dwudniowy kurs dla inspektorów samorządu gminnego, umiejętności dokonywania rewizji gminnych kas.

Pierszy kurs powakacyjny a pietnasty z rzędu od czasu podjęcia tej pracy przez Bank, odbędzie się w Pułtusku w dn. 22, 23, 24, 25, 26 i 27 października r. b.

Na kurs ten zapisywać się mogą kandydaci z powiatów: Ciechanowskiego, Pułtuskiego, Przasnyskiego, Mławskiego i Makowieckiego.

Drugi kurs (szesnasty) odbędzie się w Łomży w dniach 5, 6, 7, 8, 9 i 10 listopada r. b.

Na kurs powyższy zapisywać się mogą kandydaci z powiatów Kolneńskiego, Łomżyńskiego, Ostrowskiego, Ostrołęckiego i Wysoko-Mazowieckiego.

Grupy instruktorów samorządu gminnego uczestniczyć będą w ogólnych kursach od trzeciego dnia wykładu do połowy dnia piątego, od tej pory zaś do końca kursu przesłuchają specjalnych przedmiotów, oddzielnie od pozostałych słuchaczy.

Na kursa będą dopuszczani kandydaci z dalszych powiatów niewymienionych wyżej, o ile liczba zapisanych będzie niedostateczna.

Kursa są bezpłatne. Słuchacze ponoszą wyłącznie koszta noclegów, pożywienia i przejazdów.

Zapisy przyjmują: na kurs w Pułtusku: Urząd Wojewódzki Warszawski za pośrednictwem Wydziałów Powiatowych Ciechanowskiego, Pułtuskiego, Przasnyskiego, Mławskiego i Makowskiego, na kurs w Łomży Urząd Wojewódzki Białostocki za pośrednictwem Wydziałów Powiatowych Kolneńskiego, Łomżyńskiego, Ostrowskiego, Ostrołęckiego i Wysoko- Mazowieckiego, oraz bezpośrednio Państwowy Bank Rolny, Wydział Kredytu Krótkoterminowego Instytucji Centralnej, Warszawa, Nowogrodzka Nr. 50.

Zjazd Dyrektorów Komunalnych kas Oszczędności Województwa Lubelskiego.

W dniach 22, 23 i 24 października r. b. odbędzie się w Lublinie, w sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego, zjazd dyrektorów komunalnych kas oszczędności woj. Lubelskiego. Program zjazdu, zwołanego przez pana Wojewodę Lubelskiego, jest następujący:

Pierwszy dzień obrad 22.X.1928.

Początek obrad o godz. 10.

1) Zagajenie;

2) Rozwój Kom. Kas Oszczędności na terenie Województwa Lubelskiego — ref. p. Er. Goldfinger;

3) Organizacja Kom. Kas Oszczędności na podstawie nowych przepisów prawnych—ref. Dr. Goldfinger;

4) Formy zabezpieczenia kredytu—ref. p. Nacz. P. Macha;

5) Opłaty skarbowe—ref. p. Rad. Radziwinowicz;

6) Uwagi i wskazówki co do funkcjonowania Kom. Kas Oszczędności — na podstawie wyników przeprowadzonych rewizji — ref. p. Dyr. J. Rożkowski;

Drugi dzień obrad 23.X.1928.

Początek o godz. 9.

7) Kierunek działalności Kom. Kas Oszczędności — ref. p. Nacz. Szaynowski;

8) Stosunek Banku Gospodarstwa Krajowego do Kom. Kas Oszczędności — ref. p. Nacz. Dr. Garbusiński;

9) Kom. Kasy Oszczędności, jako instytucje kredytu społecznego — ref. p. Dyr. Niżyński;

10) Państwowy Bank Rolny i kredyty rolnicze — ref. p. Dyr. Narbut;

11) Współpraca Kom. Kas Oszczędności z Państw. Bankiem Rolnym —ref. p. Dyr. Gajewicz;

12) Stosunek Kom. Kas Oszczędności do Gmin. Kas Pożyczkowo-Oszczęd. — ref. Dr. Goldfinger.

Trzeci dzień obrad 24.X.1928.

Początek obrad o godz. 9.

13) Spółdzielczość rolnicza i współdziałanie jej z organizacjami samorządowemi—ref. pp. Dyr. Rudziński i dyr. Mach.

14) Rola Kom. Kas Oszczędności w akcji podniesienia rolnictwa ref. p. Dyr. Pajdowski;

15) Spółdzielczy przemysł mleczarski— ref. p. Dyr Fiszer;

16) Spółdzielczość spożywców w Polsce — ref. p. Rud. E. Zalewski;

17) Rola Kom. Kas Oszczędności w dziedzinie aprowizacji miast — ref. p. Dr. Goldfinger.

Nadzwyczajne zebranie ogólne akcjonarjuszów Polskiego Banku Komunalnego.

Polski Bank Komunalny rozesłał swoim akcjonarjuszom zawiadomienia o zwołanem na dz. 31 października r. b. o godz. 12-ej w południe do lokalu Banku w Warszawie (pl. Napoleona Nr. 7) Nadzwyczajnem Zebraniu Ogólnem Akcjonarjuszów, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór prezydjum;

2) zatwierdzenie bilansu na 1 lipca 1928 r. zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22.III.1928 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 38 poz. 352);

3) zmiany statutu, uzgodnione z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 marca 1928 r. o prawie bankowem (Dz. Ust. R. P. Nr. 34 poz. 321):

4) Wolne wnioski z § 53 statutu.

W razie nieprzybycia na zebranie w pierwszym terminie statutem przewidzianej ilości przedstawicieli, *odbędzie się drugie Zebranie Ogólne w dniu 20 listopada r. b.*, z tym samym porządkiem dziennym, o tej samej godzinie i w tymże lokalu. Osobne zawiadomienia o drugim zebraniu nie będą rozsyłane. Nastąpi jedynie ogłoszenie w „Monitorze Polskim".

Akcjonarjusze winni w myśl § 57 Statutu Banku, nadesłać do dnia 24 października r. b. nazwiska swoich przedstawicieli na Zebranie Ogólne.

Doświadczenie z poprzednich zebrań akcjonarjuszów Polskiego Banku Komunalnego każe przypuszczać, że w pierwszym terminie zebranie powyższe nie dojdzie do skutku, dla braku quorum. Dlatego zwracamy uwagę tych komunalnych kas oszczędności, które są akcjonarjuszami Banku, na drugi termin.

Czeki P. K. O. bez pokrycia.

Pocztowa Kasa Oszczędności przystąpiła do energicznego zwalczania rozpowszechnionego w ostatnich czasach wystawiania przez właścicieli kont czekowych w P. K. O. czeków niepokrytych. W wypadkach wystawiania czeków bez pokrycia udziela P. K. O, właścicielowi konta napomnienia, przyczem po trzeciej naganie konto ulega nieodwołalnie zamknięciu. Oczywiście nie wyklucza to pociągnięcia do odpowiedzialności karnej właściciela konta przez odbiorcę czeku.

Stan wkładów w komunalnych kasach oszczędności województw poznańskiego i pomorskiego na dz. 31 sierpnia 1928 r.

Z zamieszczonych w numerze 10 „Czasopisma Kas Oszczędności" z dn. 1 października 1928 r. danych statystycznych wynika, że stan wkładów w wymienionych kasach był następujący:

		Wkłady oszczęd.	R-ki bieżące	Razem	Ilość kont
A. Woj. poznań.					
Kasy powiatowe	(33)	21.085.607	3.296.476	24.382.083	130.529
„ miejskie	(51)	26.948.746	8.145.758	35.094.504	184.748
	(84)	48.034.353	11.442.234	59.476.587	315.277
B. Woj. pomorskie					
Kasy powiatowe	(18)	15.505.113	3.256.547	18.761.660	72.462
„ miejskie	(22)	9.074.743	2.209.838	11.284.581	37.540
	(40)	24.579.856	5.466.385	30.046.241	110.032
C. Razem obydwa woj.					
Kasy powiatowe	(51)	36.590.720	6.553.023	43.143.743	202.991
„ miejskie	(73)	36.023.489	10.355.596	46.379.085	222.318
	(124)	72.614.209	16.908.619	89.522.828	425.309

Przyrost w m-cu sierpniu wynosi: wkładów na książeczki zł. 967.017, lokat na r-kach bieżących zł. 627.810, razem zł. 1.594.827, kont przybyło 11.301.

Rozwój kredytu długoterminowego P. B. R. 100 miljonów złotych pożyczek w listach zastawnych.

Jak wiadomo, Państwowy Bank Rolny udziela drobnym i średnim gospodarstwom roln. długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w 8% i ostatnio w 7% listach zastawnych na kupno gruntów regulacje, inwestycje rolne, na spłatę uciążliwych dla gospodarstw roln. zobowiązań i na inne potrzeby gosp. Dzięki szczególn. staraniom P. B. R. ta forma kred. długoterm., najodpowiedniejsza dla rolnictwa, ze względu na długi termin spłaty, rozwija się coraz bardziej, przyczyniając się wybitnie do podniesienia gospodarczego wsi. O wielkim rozwoju tej formy kredytu świadczą najlepiej cyfry. Stan emisji listów zastawnych P. B. R. wynosił na 1/I. 1926 r. 0,2 miljony złotych, na 1/I 1927 r. — 7,8 milj. zł., na 1/I 1928 r. — 41,4 miljony zł. W roku bieżącym nastąpił dalszy ogromny wzrost pożyczek długoterminowych w listach zastawnych, które kilka dni temu osiągnęły cyfrę 100 miljonów złotych, wypłaconych przeszło 20 tysiącom pożyczkobiorcom. Przekroczenie tej sumy stanowi poniekąd jubileusz dla Banku, świadcząc dobitnie o wielkim rozwoju tej instytucji i intensywności jej pracy w zakresie organizacji pomocy kredytowej dla drobnego rolnictwa.

Przegląd Gospodarczy.

Wyszedł z druku zeszyt 19 „Przeglądu Gospodarczego" z dn. 1 października b. r., zawierający następującą treść:

„W obliczu nowych haseł"—E. R.; „Gospodarcze znaczenie Międzynarodowej Organizacji Pracy" — M. Jastrzębowski; „Polskie ustawodawstwo socjalne wobec konwencyj międzynarodowych" — Z. K.; „Zagadnienie stosunków handlowych z Z. S.S.R." — T. Łychowski; „Reforma walutowa i monetarna we Francji" — T. Sławiński; „Niemiecki Zjazd Bankierów" — Dr.

Bzowiecki; „Wyniki komercjalizacji kolei w Belgji"—J. Michalski; „Syberyjskie kopalnie złota" — Wł. Komorowski.

Ponadto zeszyt zawiera następujące działy: Kronikę zagraniczną i krajową, Rynek pieniężny, Rynki towarowe i Statystykę.

Rolnik-Ekonomista.

Wyszedł z druku Nr. 19 „Rolnika Ekonomisty" organ Związku Polskich Organizacyj Rolniczych.

Numer zawiera w treści: artykuły p. Edwarda Sztrum de Sztrema p. t. „Podniesienie wytwórczości rolnej w Polsce", p. A. Girdwoynia p. t. „Ochrona celna produkcji ogrodniczej", p. Włodzimierza Wakara „Brak paszy", sprawozdanie z działalności Związku Polskich Organizacyj Rolniczych, konjunktury cen, przegląd piśmiennictwa krajowego i zagranicznego, kronikę krajową, kronikę zagraniczną. recenzje i sprawozdania oraz statystykę.

Giełda pieniężna w Warszawie.

Warszawa, 12 października 1928 r.

Na giełdzie pieniężnej ujawniły się w ostatnich dniach pewne wahania kursów: w górę i w kierunku przeciwnym. Zdawać się mogło, że sytuacja poprawi się a kursy podążą w górę, co potrwa czas dłuższy. Lecz oczekiwania te zawiodły. Po pewnych objawach korzystnych i nieco większem ożywieniu, zapanowała znów tendencja słaba i bezczynność. Listy zastawne przeważnie bezczynnie, Poż. prem. inwestycyjna wzbudza pewne zainteresowanie. Z akcji ostatnio notowano: Bank Polski 176.50—176.25, Zachodni 32,50, Sole potasowe 23, Elektrownia w Zagłębiu 88, cukr. Chodorów 198—197, Firlej 65,50, Nobel 28, Lilpopy 38, Ostrowieckie sar. b 119—118, ser. a 114, Parowozy, 34,25, Starachowice 49,50, Ł. J. Borkowski 16,80. Zapotrzebowanie walut obcych niewielkie, pokryte przez Bank Polski.

Notowania giełdowe papierów procentowych państwowych i hypotecznych.

	Wartość nominalna	Październik 4	5	6	8	9	10	11
Papiery proc. w złotych w złocie								
8 proc. L. Z. Banku Gospod. Krajowego	100 zł. w zł.	94	94	94	94	94	94	94
8 proc. L. Z. Państwowego Banku Rolnego	100 zł. w zł.	94	94	94	94	94	94	94
8 proc. Obligacje Banku Gospod. Krajowego	100 zł. w zł.	94	94	94	¢4	94	94	94
Listy zastawne w wal. zagr.								
7 proc. Tow. Kred. Przem. Polskiego*)	1 funt. sterl.							
8 proc, „ „ „ „ **)	1 funt. sterl	90	—	—	90	—	—	—
7 proc. „ „ „ Ziem. Warsz. ser. 1928 r.	1 dol.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ „ „ „ 1924 r.	1 dol.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ we Lwowie		—	—	—	—	—	—	—
7 i pół proc. Oblig. Zjedn. Zakł. Przem.	1 dol.							
7 i pół proc. Scheiblera i L. Grohma na serrji 1	1 dol.							
Papiery procent. państwowe								
5 proc. Państw. poż. Konwersyjna	100 zł.	67	67	67	67	67	67	67
5 proc. Konwers. poż. Kolej. 1926 r.	100 zł.	61.15	61.15	61.15	61.10	61.15	61.15	61.15
6 proc. Pożyczka Dolarowa 1919/20 r.	100 dol.	86.25	86.25	—	—	86.25	—	86
10 proc. Pożyczka Kolejowa	100 fr. w zł.	103.25	103.25	103.25	103.25	103.25	103.25	103.25
5 proc. Pożyczka prem. ser. II 1926 r.	5 dol.	93.50-94.50	94.50-94	94-95-94.50	94.75-95.75	95.75-95.85	96-95	95.50-94 50 95
7 proc. Pożyczka Stabil. 1927 r.	100 dol.	94	—	94	94	—	93.50	93.50
4 proc. Pożyczka prem. Inwestycyjna	100 zł. w zł.	119.50-118--118.25	116-117.50--116.50	116-117.25	119.120--119-75	120.50-122.50-121.75	120 75-119.50	118
Listy zastawne								
4 proc. Tow. Kredytu Ziemskiego	100 zł.	—	—	—	—	47	46.45	—
4 pół proc. „ „	100 zł.	51.50-52	51.50-51	51.50-51	51	51-50.85	50.75-50.25	50.50-50.25
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
4 pół proc. „ m. Warszawy	100 zł.	—	—	—	—	—	50.75-50.25	
5 proc. „ „	100 zł.	71	71.25	71.25	71.25	71.25	71.15	70-75
8 proc. „ „ „	100 zł.							
5 proc. „ „ „ Częstochowy	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „ Kalisza	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „ Kielc	100 zł.	—	—	—	—	—	63	—
5 proc. „ „ „ Lublina	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
10 proc. „ „ „ „	100 zł.	79.75	81-82	—	—	—	82	82
4 pół proc. „ „ Łodzi	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	66.50	66.50-67	66.75-67.25	·67	67	67	66.75
5 proc. „ „ Piotrkowa	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ Radomia	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
10 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ Siedlec.	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
10 proc. „ „ „	100 zł.	72.50	—	—	—	72	—	71.50-72
Obligacje								
6 proc. Polskiego Banku Komunalnego	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ II em.	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ III em.	100 zł. w zł.	—	94	—	—	—	—	—

*) Zgodnie z ustawą monetarną według rozporządzenia Prezydenta załączonego do rozporządzenia min. Skarbu z d. 23/IV 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 37. poz. 401 z r. 1924.

**) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

Kronika zagraniczna.

Instytut szkolny w Berlinie dla komunalnych kas oszczędności i kredytu komunalnego.

Zarząd Niemieckiego Związku Kas Oszczędności uchwalił założyć Instytut Szkolny dla spraw kredytu komunalnego i kas oszczędności, którego celem byłoby naukowe wyszkolenie urzędników kas oszczędności, banków komunalnych i t. p. przedewszystkiem pod względem teoretycznym.

Prospekt wzmiankowanego instytutu określa jego cele,

który jak wyżej zaznaczono, podaje kto może być uczestnikiem instytutu i jaki jest program nauki.

Zwyczajnymi słuchaczami instytutu mogą być urzędnicy oraz zajmujący naczelne stanowiska w kasach oszczędności, w bankach komunalnych, krajowych i w związkach kas oszczędności, którzy dopełnią przepisanych warunków przyjęcia.

Omawiany instytut szkolny jest fachowym oddziałem akademji administracyjnej w Berlinie, a jego program nauki mieści się w ramach tejże akademji.

Plan nauki uwzględnia wykłady ogólne (powszechne) które dobierane są z cyklu wykładów akademji administracyjnej oraz ściśle fachowe organizowane specjalnie dla kształcenia urzędników kas oszczędności.

Do pierwszych (ogólnych) wykładów zaliczono:

a) naukę o ekonomji społecznej (ogólna i specjalna, nauka o pieniądzu i kredycie, bankowość niemiecka, rynek pieniężny, finanse komunalne, kredyt komunalny);

b) naukę o ekonomji gospodarczej (ogólne i odnośne ćwiczenia, rachunkowość kupiecka a więc buchalterja, bilansowanie, kalkulacja i statystyka);

c) naukę o prawie (prawo o obywatelstwie, prawo handlowe łącznie z prawem wekslowem i czekowem, postępowanie egzekucyjne i konkursowe).

Wykłady fachowe obejmują:

Kredytowość komunalną i kas oszczędności w połączeniu z odpowiedniemi ćwiczeniami i seminarjami, ustawodawstwo z zakresu kas oszczędności, prawo podatkowe, obrót czekowy, a przedewszystkiem komunalny obrót żyrowy z ćwiczeniami, obrót kredytowy, efekty, giełda efektów. Wykładowcami są profesorowie wyższych szkół a dla niektórych przedmiotów pozyskano specjalnych fachowców.

Poza tem urządzane są w miarę potrzeby dla poszczególnych przedmiotów repetytorja, które, zezwalają słuchaczom na pogłębienie i utrwalenie nabytych wiadomości oraz dają praktyczne wyszkolenie, do czego zwłaszcza niemało przyczyniają się urządzane wycieczki do wzorowo prowadzonych zakładów i instytucji.

Nauka obejmuje dwa semestry, a mianowicie: od 1-go listopada r. b. do 28 lutego następnego roku, oraz od 1 maja do 31 lipca. Wykłady ogólne mają miejsce w uniwersytecie, fachowe zaś w samym instytucie szkolnym, który dla słuchaczów służy również za miejsce pracy i w tym celu otwarty jest codziennie od godz. 9 rano do 4 po poł.

Kursa kończą się egzaminem ustnym i piśmiennym, po ukończeniu których słuchacz otrzymuje dyplom, a na żądanie również zaświadczenie wysłuchanych wykładów i składanych ćwiczeń i wypracowań oraz seminarjów wraz z odpowiednią cenzurą.

Zwyczajny słuchacz opłaca taksę wynoszącą 400 mk. niem., płatną w dwóch ratach.

Przyjmowanie pieniędzy w godzinach pobiurowych, szczególnie ważne dla kupców, których sklepy zemykane są później od wszystkich zakładów pieniężnych, wprowadziła wzorem Ameryki Kasa Oszczędności powiatów Kolonja i Mühlheim w Kolonji.

Do tego celu służy skarbiec pancerny, posiadający skrytki (safes), otwierane zzewnątrz budynku Kasy. Klijenci, otworzywszy skrytkę otrzymanym od Kasy kluczem, wkładają do niej pieniądze, które nazajutrz Kasa zapisuje na dobro ich właściciela.

Jest to pierwsza w Europie próba przyjmowania przez Kasę pieniędzy w ciągu całej doby bez przerwy.

Oryginalny sposób propagandy oszczędności w szkole zastosowała Kasa Oszczędności we Frankfurcie n/M., urządzając w swym lokalu wystawę rysunków, wykonanych przez uczniów jednej ze szkół miejskich na temat oszczędności.

Wystawa była niesłychanie ciekawa z uwagi na różnorodny sposób wyrażania przez dzieci ich pojmowania oszczędności i jej znaczenia. Rysunki przedstawiały np. los rozrzutnika i oszczędnego, oszczędzanie mieszkańców arki Noego, oszczędność w życiu trapperów amerykańskich, święto „Dnia Oszczędności" i t. d.

Z wystawy, licznie zwiedzanej przez publiczność a szczególnie przez młodzież szkolną, porobiono ciekawe zdjęcia fotograficzne.

W Hiszpanji dekret królewski z dnia 18 czerwca powołał komisję do opracowania nowej ustawy o kasach oszczędności. W skład komisji wchodzi 20 dyrektorów kas oszczędności i zakładów zastawniczych oraz 2 przedstawicieli wkładców, posiadających książeczki oszczędnościowe przynajmniej od lat sześciu.

Program najbliższych prac hiszpańskiego związku kas oszczędności przewiduje: przestudjowanie projektu ustawy o kasach oszczędności, opracowanie statutu związku, zbadanie sprawy wprowadzenia ubezpieczeń od ognia przy zakładach zastawniczych, zorganizowanie wywiadu notarjalnego i giełdowego oraz zorganizowanie sądów rozjemczych do spraw o nieruchomości kas oszczędności i zakładów zastawniczych.

Miejska kasa oszczędności w Bilbao po zorganizowaniu szeregu bibljotek w szkołach ludowych przystąpiła do zakupu aparatów kinematograficznych dla wyświetlania filmów w szkołach całej prowincji.

Dla zorganizowanych w założonem przez siebie stowarzyszeniu kobiet pracujących kasa ta wprowadziła książeczki oszczędnościowe o specjalnem oprocentowaniu.

Kasa oszczędności w Guipuzcoa wprowadza stały obrót oszczędnościowy przy pomocy skarbonek specjalnych, wskazujących automatycznie sumę złożonych pieniędzy od wysokości 82 pesetów. Z kasą współdziała w tej akcji 42 oddziały jej oraz 70 parafji, które wykazały żywe zainteresowanie inicjatywą kasy.

Z przedsięwzięć charakteru filantropijnego kasa ta postanowiła wziąć udział narówni z innemi kasami hiszpańskiemi w akcji „hołdu starości", przeznaczając na ten cel 50 000 pesetów. Z sumy tej, powiększonej o 10 tys. pesetów, ofiarowanych przez narodowy zakład opieki społecznej, będą wypłacane zapomogi w wysokości 1 pes. dziennie starcom obojga płci, w wieku od lat 75, zamieszkałych w prowincji Guipuzcoa od lat 25 i tam urodzonym.

Zapomogi, wypłacone przez kasę z okazji „Dnia Oszczędności" w r. 1926, wynosiły 23 000 pes.; korzystało z nich 167 rodzin z 1448 dziećmi.

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Składnica materjałów przy dwutygodniku „OSZCZĘDNOŚĆ"

Niniejszem podajemy do wiadomości, że po czasowej przerwie, spowodowanej względami organizacyjnemi, uruchomiliśmy znowu składnicę materjałów.

Posiadamy na składzie i dostarczamy na każde zgłoszenie **natychmiast i w nieograniczonych ilościach następujące materjały i wydawnictwa:**

Skarbonki blaszane (patrz № 32, 33 z 1925 r.) za sztukę gr. 60.

Ulotki (patrz № 2 i 12 „Oszczędność" z 1925 r.) № 1 za 1000 egzempl. zł. 14.—

„ „ „ „ „ „ „ „ „ № 2 „ „ „ zł. 16.—

„ „ „ „ „ „ „ „ „ № 3 „ „ „ zł. 14.—

„ „ „ „ „ „ „ „ „ № 4 „ „ „ zł. 45.—

Plakaty barwne (ogólno-propagandowe i szkolne) za 10 egzemplarzy zł. 6.—

„ „ „ „ „ za 100 „ zł. 50.—

Książeczki wkładowe (nowy nakład) za 1000 egzemplarzy . . zł. 250.—

Karneciki do nalepiania mareczek oszczędnościowych za 1000 egzemplarzy zł. 50.—

Mareczki oszczędnościowe, wartości nominalnej 5, 10, 20 i 50 gr.— za 1000 szt. zł. 1.30

Broszurki propagandowe:

1) „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą" — broszura dla ludności rolniczej za 1000 egzemplarzy zł. 125, za 100 egzemplarzy . . . . zł. 12.50

2) „Ucieka nędza przed tym co oszczędza" T. Łubieńskiej, ilustrowana broszurka dla młodzieży — za 100 egzemplarzy . . . . . . zł. 6.—

3) „Osobiste i społeczne korzyści oszczędzania" L. Dury — za 100 egzempl. zł. 7.—

„Szkolna Kasa Oszczędności" książka prof. S. E. Bońkowskiego za 1 egzempl. zł. 1.—

Formularze bilansów miesięcznych brutto oraz sprawozdań rocznych dla komunalnych kas oszczędności, według obowiązującego urzędowego wzoru:

a) bilanse miesięczne — za 100 egzemplarzy . . . . . . zł. 5.—

b) sprawozdanie roczne wzór 1, 2, 3 i 4 — za 100 egzemplarzy . zł. 25.—

Przy wysyłaniu zamówień pocztą doliczamy koszty przesyłki i opakowania.—

Zamówienia prosimy kierować do administracji dwutygodnika „Oszczędność" — Warszawa, pl. Napoleona 7, pieniądze zaś wpłacać na konto czekowe czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.

Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności

podaje niniejszem do wiadomości

że składnicę materjałów i wydawnictw oszczędnościowych przekazał czasopismu „Oszczędność, jako swojemu oficjalnemu organowi. Wobec tego zamówienia na materjały prosi kierować wprost do administracji czasopisma „Oszczędność" — Warszawa, pl. Napoleona 7.

Adres Redakcji i Administracji:
Warszawa, Pl. Napoleona 7, tel. 297-04.

Konto czekowe P. K. O. № 92.

Prenumerata wraz z przesyłką pocztową:
Rocznie . . . 32 zł.
Kwartalnie . . . 8 „
Miesięcznie . . 3 „

Ceny ogłoszeń:
1/1 strona 300 zł. 1/2 strony 150 zł.
1/4 strony 100 zł.
Drobne: 30 groszy za wiersz jednołamowy. Kolumna ogłoszeń liczy 4 łamy.

Prosimy o wpłacanie prenumeraty za kwartał IV-ty r. 1928 na konto czekowe Administracji czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.

Redakcja i Administracja czynne codziennie, prócz świąt i niedziel w godz. od 14 do 16.

Redaktor: KAZIMIERZ PYSZKOWSKI. Wydawca: **„Oszczędność" S-ka Wydawnicza.**

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.